

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi vuoden 2003 loppuun. Nykyinen laki on voimassa vuoden 2001 loppuun.

Samassa yhteydessä lakiin ehdotetaan lisättäväksi saariston kuljetustukea koskevat säännökset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2002 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki ehdotetaan tulevaisuuteen voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt muutoksen, mikä tapahtunee keväällä 2002.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Voimassaoloajan jatkaminen

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annettu laki (954/1981) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982. Laki on määräaikainen, ja se koski aluksi kuljetuksia vuosina 1982—1989. Lain voimassaoloaikaa on jatkettu kuusi kertaa, viimeksi vuoden 2001 loppuun.

Kuljetustukea maksetaan syrjäisille ja harvaan asutuille alueille sijoittuneille pienille ja keskisuurille yrityksille yritysten valmistamien tuotteiden laissa säädetyt edellytykset täyttävistä kuljetuksista. Kuljetustukihakemukset toimitetaan Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskusten yritysosastoille, jotka käsittelevät kuljetustukihakemukset ja myöntävät kuljetustuen.

Kuljetusten alueelliseen tukemiseen on valtion talousarviossa osoitettu arviomääräraha. Vuonna 2000 arviomäärärahan suuruus oli 3,364 miljoonaa euroa, joka myös käytettiin. Kuluvan vuoden talousarviossa kuljetustuen maksamiseen on varattu 3,364 miljoonaa euroa. Kuljetustukea on maksettu vuonna 2000 yhteensä 245 pienelle ja keskisuurelle yritykselle.

Eduskunta edellytti (TaVM 28/1998 vp) kauppa- ja teollisuusministeriötä selvittämään mahdollisuudet siirtää nykyisestä kuljetustukijärjestelmästä uudenlaisen logistiikkatuen suuntaan.

Vuoden 2000 elokuussa valmistui kauppa- ja teollisuusministeriön tilaama, Viatek Oy:n tekemä selvitys ”Pk-yritysten logistiikan kehittäminen” (Kauppa- ja teollisuusministeriön tutkimuksia ja raportteja 12/2000), jossa selvitettiin mahdollisuutta logistisia järjestelmiä kehittämällä alentaa pienten ja keskisuurten yritysten kuljetuskustannuksia. Tehdyn selvityksen perusteella yritysten logistisia järjestelmiä kehittämällä ei havaittu saavutettavan olennaisia kustannussäästöjä, eikä siten myöskään perusteita uudennaiselle logistiikkatuella.

Kuljetustuen perusteena ovat olleet yritysten syrjäisestä sijainnista aiheutuvat suuret kuljetuskustannukset. Kuljetustuen vaikutuksista tehtyjen tutkimusten mukaan kuljetustuki soveltuu pitkistä matkoista aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen syrjäisillä alueilla sijaitseville pienille ja keskisuurille yrityksille.

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi kahdella vuodella vuoden 2003 loppuun. Lain 20 §:n 2 momenttia ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi.

Kuljetustukeen oikeuttavista tuotemääritelmistä on lain 15 §:n perusteella ollut mahdollista pyytää ennakkotietoa. Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on 15 §:n 2 momentin mukaan valtiota sitova kahden vuoden ajan. Päätös on kuitenkin sitova enintään vuoden 2001 loppuun. Kuljetustuen alueellisesta tukemisesta annetun lain

voimassaoloajan jatkamisen vuoksi 15 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennakkopäätös olisi sitova lain voimassaoloaikaa vastaavasti enintään vuoden 2003 loppuun.

1.2. Saariston kuljetustukea koskevien säännösten uudistaminen

Saariston kuljetustuesta säädetään tällä hetkellä saaristokuljetusten tukemisesta annetussa valtioneuvoston päätöksessä (311/1982), jonka perusteella muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitseviin alueiden kehittämisestä annetun lain (1135/1993) nojalla määrättyyn I ja II tukialueeseen kuuluvilta pysyvästi asutuilta, ilman kiinteää tieyhteyttä olevilta saarilta alkavista Suomessa suoritettavista tavarakuljetuksista on voitu maksaa kuljetustukea. Valtioneuvoston päätös on annettu suoraan valtioneuvoston toimivallan perusteella, ilman laintasoista valtuutussäännöstä. Saaristokuljetusten tukijärjestelmä on kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain perusteisiin nojautuva erityissäännöstö, jossa on saariston erityisolosuhteet huomioon ottaen lievennetty eräitä saaristossa jalostettujen tuotteiden kuljetusten tukemiseen liittyviä vaatimuksia. Saaristokuljetusten erityiskohtelu on perustunut saariston kehityksen edistämisestä annettuun lakiin (494/1981), jonka tarkoituksena on pyrkiä turvaamaan valtion ja kuntien toimin saariston kiinteä asutus muun muassa luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin. Saariston kehityksen edistämisestä annettu laki on yleislaki, johon on kirjattu yleisiä saariston kehittämistä koskevia periaatteita, ei kuitenkaan yksittäisiä tukitoimenpiteitä koskevia säännöksiä. Elinkeinotoiminnan tukemisesta säädetään saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 4 §:ssä: ”Saariston elinkeinotoiminnan edistämiseksi on muun lainsäädännön mukaisia tukitoimia suunnattaessa katsottava saariston erityisolosuhteet tuen tarvetta lisääväksi tekijäksi”.

Saariston kuljetustuen käyttö on ollut vähäistä, ja viime vuosina käyttö on edelleen vähentynyt. Saaristoon rakennetut sillat sekä Euroopan yhteisöjen komission asettamat rajoitukset elintarvikekuljetusten tukemiselle ovat vaikuttaneet eniten saariston kuljetustuen käytön vähentymiseen. Viime vuosina vain muutamat yritykset ovat hakeneet saariston kuljetustukea.

Kuljetustukeen läheisesti liittyvän saaristokuljetusten tukijärjestelmän voimassaoloaikaa jatkettaisiin samassa yhteydessä kuin nyt ehdotetulla lailla jatkettaisiin määräaikaisen kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain voimassaoloaikaa. Saaristokuljetusten tukijärjestelmän voimassaoloajan jatkamisen vuoksi on nyt välttämätöntä tehdä siihen liittyvät perustuslakiuudistuksen edellyttämät muutokset.

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain 1 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan myös saaristokuljetuksille voitaisiin maksaa kuljetustukea. Saaristokuljetusten määritelmä säilyisi ennallaan, ja saaristokuljetusten tukijärjestelmä säilyisi kuljetustuesta erillisenä tukijärjestelmänä. Lain 1 §:n 2 momentissa kuitenkin lueteltaisiin ne kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain pykälät, jotka ehdotetaan saatettaviksi koskemaan myös saariston kuljetustukea. Näihin pykäliin sisältyvät muun muassa valvontaa, tarkastusta ja takaisinperintää koskevat pykälät, joista yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteisiin kuuluvina on perustuslain 80 §:n nojalla säädettävä lain tasolla.

Saariston kuljetustukeen liittyvistä erityispiirteistä säädettäisiin lain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella perustuslain 80 §:n mukaisesti. Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain 1 §:n 3 momentissa säädettäisiin, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset saariston kuljetustuesta, muun muassa saaristokuljetusten tukeen oikeuttavasta alueesta. Asetuksenantovaltuudessa on otettu huomioon asetuksenantovaltuudelta edellytetty täsmällisyys ja tarkkarajaisuus.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain voimassaoloajan jatkaminen kahdella vuodella aiheuttaisi valtiolle kustannuksia yhteensä 6,728 miljoonaa euroa. Yhden kalenterivuoden kuljetustukiin tarvitaan yhteensä 3,364 miljoonaa euroa, jonka maksaminen jakaantuu kahdelle kalenterivuodelle, koska tukea haetaan tuen myöntävältä viranomaiselta kultakin puolivuotiskaudelta erikseen kahden kuukauden kuluessa puolivuotiskauden päättymisestä.

Vuoden 2002 talousarviossa on varauduttava kyseisen vuoden ensimmäisen vuosipuoliskon kuljetustukien maksamiseen, josta aiheutuu kustannuksia arviolta 1,682 miljoonaa euroa. Vuoden 2003 talousarviossa on varauduttava vuoden 2002 jälkimmäisen vuosipuoliskon kuljetustukien maksamiseen ja vuoden 2003 ensimmäisen vuosipuoliskon kuljetustukien maksamiseen, joista aiheutuu kustannuksia arviolta 3,364 miljoonaa euroa. Vuoden 2003 jälkimmäisen vuosipuoliskon arviolta 1,682 miljoonan euron kuljetustukien maksamiseen on varauduttava vuoden 2004 talousarviossa. Saariston kuljetustuen maksamiseen on valtion vuoden 2002 talousarvioesityksessä ehdotettu varattavaksi enintään 13 500 euroa kuljetustukeen varattavasta määrärahasta. Vuonna 2000 saaristokuljetusten tukea

maksettiin vain harvoille yrityksille.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu kauppaja teollisuusministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Nykyinen laki on voimassa vuoden 2001 loppuun.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä ennen lain voimaatuloa. Lakia sovellettaisiin sellaiseen lain voimaantulon jälkeen maksettavaan kuljetustukeen, jonka perusteena ovat 1 päivänä tammikuuta 2002 tai sen jälkeen alkavat kuljetukset.

Määräaikaisen lain voimassaoloajan jatkamisesta on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle. Muutosta ei voida toteuttaa ennen kuin komissio on hyväksynyt sen. Tämän vuoksi lain voimaantulosta säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella sitten, kun komissio on käsitellyt muutoksen. Komission hyväksyntä muutokselle saataneen keväällä 2002.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta 18 päivänä joulukuuta 1981 annetun lain (954/1981) 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1185/2000, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1185/2000, uusi 2 ja 3 momentti, seuraavasti:

1 §

Kuljetustukea voidaan maksaa myös pysyvästi asutuilta, ilman kiinteää tieyhteyttä olevilta saarilta alkaville Suomessa suoritettaville tavarankuljetuksille Ahvenanmaalla suoritettavia kuljetuksia lukuun ottamatta (*saaristokuljetukset*). Saaristokuljetuksille maksettavaan tukeen sovelletaan, mitä 6 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa, 8—9 §:ssä, 11 ja 12 a §:ssä sekä 15—19 §:ssä säädetään.

Tarkemmat säännökset saaristokuljetuksille maksettavan tuen piiriin kuuluvista alueista ja tuotteista, tuen suuruudesta, tukihakemusten käsittelystä sekä tukien hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Kirjallinen päätös ennakotiedosta on kuljetustukeen oikeuttavien tuotemääritel-

mien suhteen valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 2003 loppuun.

20 §

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—2003 aikana.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Lakia sovelletaan sellaiseen sen voimaantulon jälkeen maksettavaan kuljetustukeen, jonka perusteena ovat 1 päivänä tammikuuta 2002 tai sen jälkeen alkavat kuljetukset.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Sinikka Mönkäre*

1...1..5.

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta 18 päivänä joulukuuta 1981 annetun lain (954/1981) 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1185/2000, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1185/2000, uusi 2 ja 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kuljetustukea voidaan maksaa myös pysyvästi asutuilta, ilman kiinteää tieyhteyttä olevilta saarilta alkaville Suomessa suoritettaville tavarankuljetuksille Ahvenanmaalla suoritettavia kuljetuksia lukuun ottamatta (saaristokuljetukset). Saaristokuljetuksille maksettavaan tukeen sovelletaan, mitä 6 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa, 8—9 §:ssä, 11 ja 12 a §:ssä sekä 15—19 §:ssä säädetään. Tarkemmat säännökset saaristokuljetuksille maksettavan tuen piiriin kuuluvista alueista ja tuotteista, tuen suuruudesta, tukihakemusten käsittelystä sekä tukien hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on kuljetustukeen oikeuttavien tuotemääritelmien suhteen valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 2001 loppuun.

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on kuljetustukeen oikeuttavien tuotemääritelmien suhteen valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 2003 loppuun.

20 §

1....1..5.

Voimassa oleva laki

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—2001 aikana.

Ehdotus

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—2003 aikana.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Lakia sovelletaan sellaiseen sen voimaantulon jälkeen maksettavaan kuljetustukeen, jonka perusteena ovat 1 päivänä tammikuuta 2002 tai sen jälkeen alkavat kuljetukset.